

« این جا لندن »

ترجمه از مجله سلکسیون ریدرز دا بچست

هیچ مرکز رادیوئی دیگری در دنیا از حیث محضر و تأثیر قابل مقایسه با سرویس خارجه بی بی سی نیست (Boris Purternak) وقتی که رمان معروف دکتر ژیاگو اثر بورمی پاستیرناک جایزه نوبل را نصیب او ساخت وی مورد بی‌مهری قرار گرفت و به هنگام مرگش حکومت شوروی آگهی تاریخ و محل تشییع جنازه او را قدهن کرد با این حال سکوت رسمی، مردم مسکورا مانع نشد از این که در گروه‌های صدنفری به پره‌دلکینو (Peredelkino) دهکده نزدیک پایتخت برای اداء آخرین احترام نسبت به او روی آورند . پس منبع اطلاع آن‌ها از واقعه چه بود ؟

بی بی سی

در بیروت جهانگردی راننده تاکسی را با تندی ملامت می‌کرد که چرا راه مستقیم‌ترین مسیر را به سوی مقصد او پیش نگرفته است و راننده توضیح داد :

- غیرممکن است زیرا شورش و بلوا در شرف وقوع است .

- شما از کجا می‌دانید ؟

راننده با اشاره به رادیوهای ماشین خود جواب داد :

- از بی بی سی .

شبی در ورشو در اثناء يك شام رسمی يك دیپلمات انگلیسی به شخص پهلودست خود در سر میز که خانم معاون وزارتخانه ای بود حکایت می‌کرد که امروز ساعت هفت صبح از خواب برخاسته است برای این که شنیدن اخبار لندن به زبان انگلیسی را از دست ندهد و آن خانم به پاسخ گفت :

- ما روز خود را از این‌هم زودتر شروع می‌کنیم . شوهرم همیشه ساعت شش برمی‌خیزد، او نیز برای شنیدن رادیو لندن اما به زبان لهستانی .

منبع این اخبار که همه به آن وثوق و اعتماد دارند سرویس فرستنده های بی بی سی (British Broadcasting Corporation) به مقصد خارجه است . در عمارت مخصوص آن به نام باش هاوز (Bush House) واقع در ساحل بیش از دو هزار نفر از قریب پنجاه ملیت اخباری را تهیه می‌کنند که هفتاد مرکز فرستنده واقع در بریتانیای کبیر و خارجه انتشار آنرا در تمام جریان به عهده دارند و از سوی دیگر مقدار معنابهی از فرستاده ها به وسیله رادیوهای ملی یکصد و چهل کشور گرفته می‌شود . در پیکار امواج که برای تسخیر ارواح پراکنده می‌شوند سخت‌ترین تعرض از جانب جماهیر شوروی و اقمارش اعمال می‌گردد که در هر هفته ۳۲۰۲ ساعت گوش کردن را تضمین می‌کنند . بعد از او مالک متحده امریکا است با ۱۸۲۹ ساعت، و چین با ۱۶۱۵ ساعت، و آلمان فدرال با ۷۹۲ ساعت . مدیران باش هاوز به سهم خود عقیده دارند که تنها با ۷۲۱ ساعت در هفته شنندگان بیشتری را نسبت به هر یک

از رقبیان خویش جلب کرده و تأثیر بسیار زیادتری می‌بخشند .

به زبان عربی یا به زبان چك - در بین اشخاصی که منظمأ بی‌بی‌سی را می‌گیرند در روی زمین به ده‌ها میلیون نفر بالغ می‌شوند . بعضی از نظر این که لندن را مرکز فرهنگی جهان می‌دانند این کار را می‌کنند ، و برخی به خاطر این که می‌خواهند زبان انگلیسی را یاد بگیرند . در واقع هر کسی در بین مورد حساب خودش را می‌کند : تکنسین‌ها در فکر کسب اطلاع از ترقیات صنعتی بریتانیا هستند . بازرگانان محصولات تولیدی تازه را برای وارد کردن آنها یادداشت می‌کنند ، در حالی که ارباب معامله سیربورس و مبادلات اسعاری را تعقیب می‌نمایند . دستداران فوتبال به نتایج مسابقات گوش می‌دهند و به همین نحو است مورد شرط بندیهای پاره‌ای از کشورهای افریقای غربی که ترتیب دهندگان مسابقات آزمایشی زمانی قبول نمی‌کردند پول شرط بندی‌ها را بپردازند مگر پس از این که خبر نمرات برنده را از بی‌بی‌سی شنیده باشند ، و اگر در خاور نزدیک نخبه روشنفکران قدر فرستاده‌های رادیویی را که به زبان عربی بی‌عیب و نقصی پخش می‌گردد می‌شناسند . جوانان چك به نوبه خود برای برنامه پخش صفحاتی با لهجه شایع غیر قابل تقلید پراگمی شوق وافر ابراز می‌دارند .

با این همه برگ برنده اصلی سرویس خارجه اعلامیه‌های اخبار است . در بسیاری از کشورها خبری را درست و صحیح می‌دانند که از بی‌بی‌سی شنیده باشند . حتی روایت می‌کنند که در سال ۱۹۶۶ سوداگران متعددی که در خلیج فارس دارای منافعی بودند از باور کردن شایعه ورشکستگی یکی از بانک‌های بزرگ خاور نزدیک تا زمانی که لندن آنرا تأیید نکرد سر باز زدند . در موقع بحران ، بی‌بی‌سی از هر وقت دیگری بیشتر شنونده‌دارد زیرا در سراسر جهان ، هم حقیقت طلبی و هم فصاحت و روشنی و موزونی کلام که گویندگان آن بکار می‌بندند مورد علاقه و توجه است . یکی از شنوندگان هندی چنین اظهار نظر می‌نماید :

- بی‌بی‌سی به يك ما مورپلیس لندن می‌ماند که مؤدب است و مهربان ، عادل و منصف ، خون سرد و تأثیر ناپذیر در برابر حادثات مهم ، احتمالاً کمی کند و آهسته ، لیکن لایق برای عمل و اقدام با سرعتی اعجاب انگیز در موقع لزوم .

تبلیغ در کار نیست - پخش رادیویی انگلیس منابع اخبارش نخست خبرنگاران مخصوص خود و سپس آژانس‌های مطبوعاتی جهانی و سرویس‌های گیرنده‌ای هستند که فرستاده‌های ۱۲۰ کشور را ضبط می‌کنند . هر خبری - به استثناء آنهایی که از طرف وقایع نگاران مؤسسه و آژانس‌های مصون از هر گونه شك و تردید - می‌رسد قبل از پخش شدن بایستی دست کم به وسیله يك منبع دومی تأیید بشود .

روبرت گرگسون (Robert Gregson) سردبیر برنامه پیاپی سرویس جهانی (Wored Service) به زبان انگلیسی می‌گوید :

- ما نمی‌خواهیم کمترین خطر سهو و اشتباه را متحمل شویم . برگ برنده اصلی ما حس اعتمادی است که در قلوب تولید می‌کنیم .

این تعهد باین که همه چیز بازرسی و تحقیق شود گاهی سبب تأخیرهای خشم انگیز می‌گردد چنانکه روزی متمدنی برنامه‌ای که از طول مدت انتظار خسته و ناراحت شده بود به يك رئیس

اطلاعات گفت :

– اگر خبر انتخاب پاپ به وسیله رادیو و اتیکان هم داده شده بود شما استعداد آنرا داشتید که بازهم در باره آن شك و شبهه کنید !

و آن شخص با کمال خون سردی جواب داد :

– طبیعی است که خبرنگار ما در میدان سنت پی بر قاعده باید اولین کسی باشد که در این خصوص به ما اطلاع دهد .

با گذشت سالها این صحت و دقت ، شهرت بی مانندی را برای بی بی سی به بار آورده بدان پایه که هر وقت يك جنگ ، دو کشور را در برابر هم قرار می دهد طرفین متخاصم به يك درجه نسبت به او اعتماد می ورزند .

روزی تون تات نی یون (TON THAT THIFN) وزیر اطلاعات وقت و یقنم جنوبی لبخند زنان می گفت :

فکرش را بکنید، هر گاه فرضاً خبر مرگ رئیس دولت ما به وسیله سرویس ویتنامی بی بی سی اعلام می شد و او صبح فردای آن برای گردش و قدم زدن به خیابان بزرگ سایگون می آمد، هیچکس او را باز نمی شناخت .

از طرفی يك روزنامه نگار امریکائی که در کامبوج به وسیله هوا خواهان کمونیست ها به زندان افتاده بود نقل کرده است که ریابندگان او به رادیو لندن خیلی بیشتر از مراکز رادیویی خودشان گوش می کردند و به او گفته بودند :

– این بی بی سی است . این تبلیغ نیست .

ولی معینا چرا ، غرض عمده تبلیغ است . سرویس خارجه که یگانه هدفش شناساندن بریتانیای کبیر می باشد به خارجش به عهده دولت است چنانکه در سال مالی مارس ۱۹۷۰ تا مارس ۱۹۷۱ دوازده میلیون ونیم لیره دریافت داشته است . اما تنها خصوصیت بخش رادیویی انگلیس در این است که هیچ کس حتی حکومت حتی ندارد که روش و طرز رفتار او را به وی دیکته کند و از آنجا که هیچ مقامی به او فشار نمی آورد که درباره وقایع به سکوت بر گذار کند و یا این که اخبار را بر حسب توقعات و تمایلات سیاست رسمی دولت عرضه نماید ، او حقیقت را به میزانی که از لحاظ انسانی امکان پذیر باشد ، می گوید .

گوبلس از خشم کف پر دهان می آورد – این استقلال را ، فرمان سلطنتی که در سال ۱۹۲۷ – حتی قبل از آن که به بخش فرستاده ها به خارجه بپردازد – به وی بخشیده تضمین می کند . پنج سال بعد سرویس امپراطوری را تأسیس کردند و مخارج آن از محل بودجه موجودی که هدف آن برقرار ساختن پیوندهای دوستی در میان ملل مشترك المنافع (کامنولت) بود تأمین می شد . در سال ۱۹۳۸ بی بی سی به دو ابداع دست زد : نخست يك برنامه به زبان عربی برای مقابله با فرستاده های ضد بریتانیائی رادیو باری در ایتالیا ، و سپس اندکی دیرتر – در مقابل تهدید جنگ يك سرویس اروپائی که مدت کوتاهی دایر بود و از حیث کیفیت همان اصول و قواعدی را که در برنامه های پایتخت مراعات می گردید یکسره اتخاذ کرد .

ساکنان اروپای اشغال شده از جانب نازی ها که از دروغ های ایشان بیزار و مضمئن بودند

و با اینکه خطر جانی در کار بود به گوش کردن لندن خو گرفتند و از این که دریافتند بی بی سی شکست های بریتانیا را با همان واقع بینی و حقیقت جوئی خبر می دهد که فتوحات آنرا ، در شگفتی ماندند . در طول مدت ماه های دراز ادبار و پشت کردن روزگار به لندن اروپائی ها مشاهده کردند که او همواره حقیقت را می گوید هر اندازه که تلخ باشد . از برکت شبکه ای که تمام اروپا را می پوشاند و مخبرینی که اطلاعات خود را با سبک و روشی که در پرده اسرار باقی مانده است گسیل می داشتند او سریعاً يك شهرت عالم السر والخفیاتى بهم رسانید .

لهستانی ها با اطلاع یافتن از این که يك ژنرال آلمانی به وسیله مرتع بانان آن قوم از پاد آمده و به قتل رسیده است آن هم فقط چهار ساعت بعد از وقوع حادثه، جرئت و جسارت خود را باز یافتند . گوبلس وزیر تبلیغات هیتلر ، با شنیدن تفسیر مقاله ای که سرویس بی بی سی هر هفته تحت عنوان داس رایش (Das Reich) به زبان آلمانی پخش می کرد، حتی قبل از آنکه روزنامه چاپ شده آن به معرض فروش در آمده باشد، از شدت خشم و غضب کف بردهان می آورد . در دور افتاده ترین دهکده های فرانسه انتظار پیام هایی را که در لندن تنظیم می یافت و زمان و مکان فرو افکندن اسلحه را با چتر تعیین می نمود، می کشیدند .

در سال ۱۹۴۵ کلیه کشورهای اشغال شده و همچنین بسیاری از آلمان ها به بی بی سی اعتماد داشتند آن چنان اعتمادی که موقعی که ژنرال آیزن هاور در روز پیاده کردن قوا امواج - آموزش های خود را به افراد غیر نظامی به وسیله رادیو به روی دکلهما رها ساخت ، تمام اهالی کور کورانه اطاعت کردند .

در روزهای پر کاری و فعالیت شدید ، در اطاق نگارش سرویس خارجه در طبقه دوم، اخبار و اطلاعات و اسناد و مدارك مانند امواج عظیم دریای طوفانی بر روی هم می غلظند . يك عده صد نفری روزنامه نگار در آنجا دو بیست اعلامیه ای را که در هر ۲۴ ساعت به ۳۶ زبان پخش می شود تهیه می کنند و تمام اخبار و اطلاعات بجز آنهایی که مخصوص پخش های بین المللی به زبان انگلیسی است می بایستی ترجمه شوند و يك گروه ۱۵۰ نفری از زبان دانان متخصص که از لحاظ دقت نظر و سرعت کار و امانت و شرافت دقیقاً در پهنه گیتی انتخاب شده اند هر ۲۴ ساعت به ۲۴ ساعت برای تهیه فرستاده ها کار می کنند . متخصصین روسی و لهستانی و چکوسلواکی و مجارستانی و بلغاری و رومانی عموماً به تابعیت بریتانیا در آمده اند و دیگران اکثراً پس از پنج سال به کشور خود بازمی گردند .

بی بی سی از دخالت در سیاست سایر ملل اجتناب می کند ولیکن در موردی که مسائل مطرحه دارای اهمیت جهانی و یا نقض حقوق اساسی بشود در کار باشد نمی گذارد که هیچگونه شکی روی واکنش های افکار عمومی بریتانیا باقی بماند . چنان که وقتی آنتونی گری (Anthony Grey) روزنامه نگار خبر گزارى رويتر مدت ۲۶ ماه در زندان چین بسربرد سرویس خاور دور کلمات خود را نجوید و رئیس آن قسمت هاگ هوس (Hugh Howse) چنین گفت :

ما برای اظهار خشم و دلوپسی بریتانیائی ها ناراحت نیستیم .

با وجود مشوش کردن و اخلاص در باش ها و دائماً به هر کسی یاد آوری می شود که

بایستی کاملاً واقع بین باشد. با هر گونه گرایشی به داخل کردن کمترین توجیه و تفسیر و حاشیه پردازی جداً مبارزه می‌شود، سردبیرها يك جمله از قبیل: «گروه نظامی مجبور به عقب نشینی شد» در تحریرات خود نمی‌گذارند بلکه به جای آن «گروه نظامی عقب‌نشینی کرده» می‌نویسند که دقیقاً و بی‌کم و زیاد مبین فعل واقع شده است.

جیمس موناهان (James Monahan) مدیر سابق برنامه‌های سرویس خارجه که از سال ۱۹۷۱ بازنشسته شده است می‌گوید:

– واقع بینی در يك کشور اشتراکی ممکن است بخودی خود قابل انفجار باشد. چه بسا که اعلامیه خبری مثلاً از يك اعتصاب در بریتانیا، یا از شکست يك نامزد انتخاب در انتخاباتی جزئی، خبر دهد یا نطق وزیری را که حاوی وقایع و ارقام مربوط به سطح زندگی کارگران بریتانیا، یا موقعیت يك نماینده مجلس در جبهه مخالف است، منتشر کنند در حالی که رخنه کردن اخباری از همین مقوله در يك کشور فاقد آزادی دموکراتیک برای رژیم آن کشور سرشار از خطرات است.

کمونست‌ها برای محافظت کشورشان از سرایت این «عامل مخرب» سعی در مشوش کردن و اخلال امواج رادیویی بیگانگان به عمل می‌آورند، طریقه‌ای که یکی از مدیران بی‌بی‌سی آنرا بمثابه «تصدیق عدم توفیق در مباحثه و مناظره، و وسیله‌ای همان‌قدر گران‌که بی‌اثر، برای وادار ساختن سایرین به سکوت از طریق فریاد کشیدن با صدائی قوی‌تر و بلندتر از آنان» سنجش نموده است. هر چه باشد، روس‌ها برای بوجود آوردن این تشویش و اخلال، بیش از صد دستگاه فرستنده بکار می‌برند که بنا به اظهار بعضی شنوندگان نتیجه آن جز در بعضی از نواحی شهرهای بزرگ تأثیر چندانی ندارد. شاهد این مطلب حکایتی است که یکی از کارمندان عالی رتبه شوروی در مأموریت خارجه برای آلکساندر لیون (Alexander Lieven) نقل کرده است به این‌که در موقع مرخصیش که به مسکو رفته بین او و پسر عموش که از شهر تولا (Toula) واقع در ۱۶۰ کیلومتری مسکو نزد او آمده بوده گفتگویی شده است به این تقریب:

– تو که هیچ وقت از روسیه بیرون نرفته‌ای چیزی نمی‌دانی ولی من که پیوسته در خارجه زندگی می‌کنم، در جریان همه اموری که می‌گذرد هستم.

و پسر عمو فاتحانه چنین پاسخ داده:

– اما حالا دو ماه است که تو در مسکو هستی در صورتی که من در تولا هستم و می‌توانم

بی‌بی‌سی را بشنوم.

***

پخش رادیویی انگلیس برای برقرار کردن تماس با شنوندگان زحمت زیادی به خود می‌دهد. معرف‌ها و متصدیان روابط عمومی، همکاران خود از کشورهای آزاد را دعوت می‌کنند که پرسش‌ها و مسائل خود و پیشنهادهای را که در مورد فرستاده‌های رادیویی دارند عرضه نمایند. تنها در سال ۱۹۷۱ متجاوز از سیصد هزار نامه رسیده است. تقریباً از تمام ممالک، گروه‌های شنوندگان مرتباً سفارشات و نظرات خود را درباره برنامه‌ها ارسال می‌دارند. موقعی که رؤسای سرویس‌های بی‌بی‌سی در خارجه برای گردش و سرکشی به نواحی واقع

در حوزه مأموریت خود می روند تقریباً همیشه مانند يك دوست قدیمی از آن ها استقبال و پذیرائی می شود . در زمانی که ریموند افسورث (Raymond Ebsworth) سرویس خاور نزدیک را اداره می کرد روزی در قلب یمن شمالی در يك اتومبیل کهنهٔ مندرس خود را در میان کوهستانی های ریشوی مسلح از فشنگ دان ها و تفنگ ها و خنجرها یافت که باید گمانی به او می نگرستند. یکی از آنان از او پرسید که در سرزمین آن ها چه کار می کند . افسورث با تردید و دودلی توضیح داد که متعلق به بی بی سی است . بلافاصله محیط عوض و قیافه ها از هم باز شد و کوهستانی های رهنده و وحشی را به ستایشگران مشتاقی مبدل کرد که به او تخم مرغ و قهوه تعارف کردند و با سئوالات بسیار مناسب و بجا در بارهٔ گویندگان پخش به زبان عربی که صدایشان را در رادیوهای ترانزیستوری خود می شنیدند به وی هجوم آوردند .

حقیقت بدون پیرایه و تدلیس - می توان از خود پرسید که فایدهٔ سرویس خارجه برای مالیات به ده بریتانیائی که مخارج آن به عهدهٔ اومی باشد چیست؟ در واقع هیچ درپاره ای موارد استثنائی او حتی نمی تواند امیدوار باشد به این که با طرز رضایت بخشی پخش های سرویس جهانی (World Service) را ضبط کند. اما برای ملت، من حیث المجموع مزایای آن قابل توجه است. شب و روز سرویس خارجه ترقیات بریتانیا را در زمینه های علوم و تجارت و کشاورزی و تکنیک به دنیا خبر می دهد . او مشتریان احتمالی هیئت های نمایندگی تجارتهی آینده را پیش بینی می کند. معامله گری که از طرابلس مراجعت کرده بود می نویسد «به برکت بی بی سی تمام درها از پیش بروی من باز بود» .

بی بی سی بی شک بهترین عامل تجارت خارجی انگلیس است زیرا حیثیت و اعتبار آن روی محصولاتی که مورد تعریف و ستایش او واقع می شوند اثر قاطعی می گذارد . هزاران هزار درخواست کسب اطلاع و آگاهی به باش هاوز سرازیر می شود که از آنجا برای صاحبان صنایع ذینفع ارسال می گردد . از برکت بی بی سی سازندگان يك آلت تعبیهٔ ضد سرعت برای اتومبیل از مالک متحدهٔ امریکا سفارشی به مبلغ صد هزار لیره دریافت داشتند و به مؤسسه ای که هیچ گاه چیزی صادر نمی کرد ده ققره سفارش برای يك مدل تازهٔ زنبه (برانکار) داده شد، و يك سازندهٔ آلات قابل حمل مخصوص ورزش دادن سیمان ضمن نامه ای که به باش هاوز فرستاده نوشته است که از ۴۳ کشور درخواست هایی دربارهٔ اطلاعات مربوط به مصنوعات خود دریافت داشته است .

اما مبادلات تجارتهی موضوع اساسی نیست. به نسبتی که ساختن رادیوهای ترانزیستوری به قیمت ارزان گسترش می یابد - در مقابل ۲۳۷ ملیونی که در سال ۱۹۵۵ از این نوع رادیو در دنیا وجود داشته در حال حاضر ۸۰۰ ملیون موجود است - بر تعداد شنوندگان بی بی سی افزوده می شود . همچنین اگر بریتانیای کبیر دیگر آن بریتانیائی نباشد که به وسیلهٔ قدرت نظامیش صلح را بقبولاند از ادامهٔ کوشش خود در ایفاء نقش مهم بین المللی که نقش ترجمانی کلیهٔ کشورها می باشد چیزی نکاسته است و برای این امر برگ برندهٔ مخصوصی بدست دارد که از هرفرستندهٔ رادیوئی توانا تر و از هر مشاجرهٔ قلمی اقناع کننده تر است که همانا حقیقت بدون تدلیس و پیرایه است .